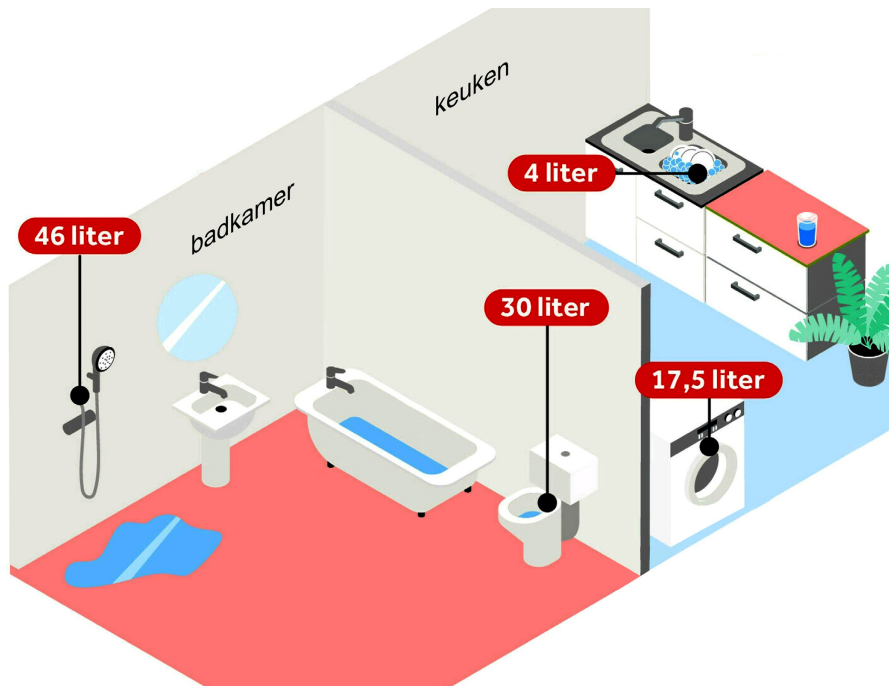

Water

bron 15

Drinkwatergebruik in huis

- 1p 16 Bekijk bron 15.
Per dag gebruikt een Nederlander gemiddeld 128 liter drinkwater. Niet voor al het watergebruik in huis is drinkwater nodig.
→ Geef een maatregel die in huis genomen kan worden om drinkwater te besparen.

bron 16

Sluizen, spuisluizen en stuwen regelen de waterstand

Met sluizen, spuisluizen en stuwen kan de waterstand geregeld worden. Een spuisluis wordt gebruikt om water te lozen, terwijl een stuw juist water tegenhoudt. Een sluis wordt gebruikt door schepen wanneer er een groot verschil in waterpeil is tussen twee vaarwegen.

De waterstand in het IJsselmeer wordt in de zomer kunstmatig hoog gehouden. Het extra zoetwater dient als watervoorraad voor een droge periode. Het IJsselmeer wordt gevuld wanneer zowel de waterkwaliteit als de waterkwantiteit goed is.

Legenda:

< sluis of spuisluis

{ stuw met sluis

1p 17 Bekijk en lees bron 16.

Om het IJsselmeer te vullen met water van goede kwaliteit worden verschillende sluizen en stuwen gesloten.

Wat is juist?

	goede waterkwaliteit en goede waterkwantiteit	(spui-)sluizen en stuwen die sluiten
A	najaar	Afsluitdijk en stuw bij Driel
B	najaar	stuw bij Driel en stuw bij Grave
C	voorjaar	Afsluitdijk en stuw bij Driel
D	voorjaar	stuw bij Driel en stuw bij Grave

2p 18 Bekijk en lees bron 16.

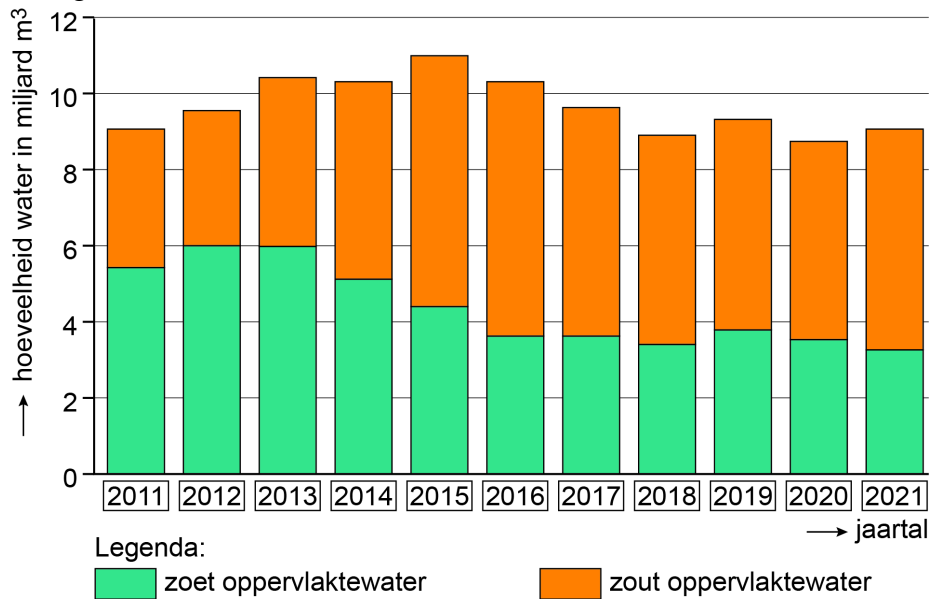
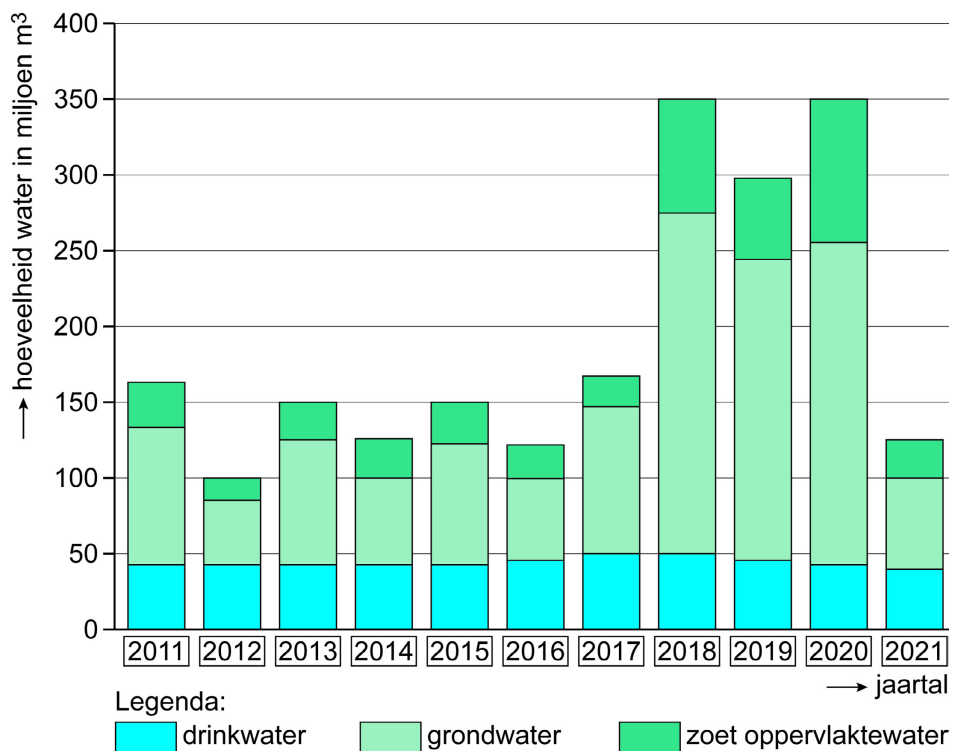
In de rivier de Maas zijn een aantal stuwen gebouwd. De stuwen worden vooral in de zomermaanden vaak gesloten.

→ Noem het riviertype van de rivier de Maas.

→ Geef een economische reden waarom de stuwen in de rivier de Maas in de zomermaanden gesloten zijn.

bron 17

Watergebruik in energiecentrales en de landbouw in Nederland, 2011-2021

energiecentrales**landbouw**

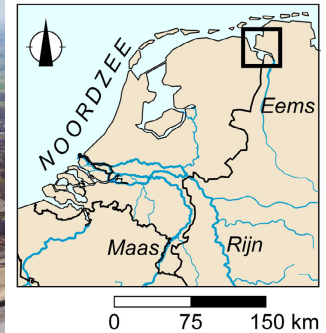
- 2p   **19**   Bekijk bron 17.
Naar aanleiding van bron 17 worden drie uitspraken gedaan.
Uitspraak 1: de landbouw gebruikt vooral grondwater, terwijl energiecentrales oppervlaktewater gebruiken.
Uitspraak 2: in de landbouw wordt in de periode van 2011 tot en met 2021 meer water gebruikt dan in energiecentrales.
Uitspraak 3: in de jaren 2018, 2019 en 2020 viel er meer neerslag in Nederland dan in de jaren ervoor en erna.
→ Neem de cijfers 1, 2 en 3 van de uitspraken over op het antwoordblad en zet erachter of de uitspraak juist of onjuist is.
- 1p   **20**   Bekijk bron 17.
Uit bron 17 blijkt dat de Nederlandse overheid nieuwe energiecentrales heeft gestimuleerd om zich op bepaalde plaatsen te vestigen in Nederland.
→ Beargumenteer waar de nieuwe energiecentrales in Nederland vooral gevestigd zijn.
Doe het zo:
– Kies eerst of nieuwe energiecentrales **aan de kust** of **bij het IJsselmeer** gevestigd zijn.
– Geef daarna met behulp van bron 17 een argument voor je keuze.

bron 18**Het Eems-Dollardgebied**

Het Eems-Dollardgebied vormt het mondingsgebied van de rivier de Eems. Door regelmatig te baggeren is de bevaarbaarheid goed, maar zweeft er veel slib in het water. Zowel de bedrijven in het gebied als natuurorganisaties streven naar een verbetering van de waterkwaliteit door het slib uit het water te halen.

ligging foto

- 2p 21 Bekijk en lees bron 18.
Het Eems-Dollardgebied zal in de toekomst de gevolgen van klimaatverandering merken. Daarom is het belangrijk dat er internationale afspraken gemaakt worden over de waterveiligheid en waterkwaliteit in het Eems-Dollardgebied.
- Noem de namen van de twee landen die afspraken moeten maken over het Eems-Dollardgebied.
  - Noem een gevolg van klimaatverandering dat een bedreiging vormt voor het Eems-Dollardgebied.
- 2p 22 Bekijk en lees bron 18.
In het Eems-Dollardgebied wordt slib uit het water gehaald, zo stijgt de waterkwaliteit. Het slib wordt na ontziltling gebruikt om landbouwgrond op te hogen.
- Geef aan waarom boeren het slib graag gebruiken.
  - Geef een reden waarom industrie in het gebied streeft naar een verbetering van de waterkwaliteit.

bron 19

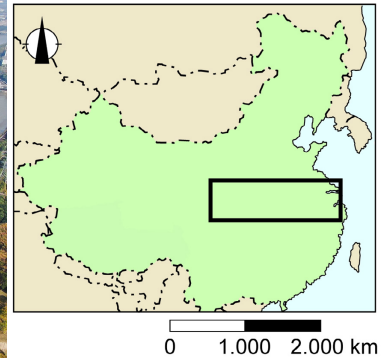
Waterproject in China

In China wordt water uit de rivier de Chang Jiang met behulp van kanalen en tunnels naar andere gebieden in China gebracht.

kanaal met water uit de Chang Jiang

ligging kaartfragment

- 1p 23 Bekijk en lees bron 19.
Het water uit de rivier de Chang Jiang wordt naar andere gebieden in China gebracht.
→ Beargumenteer of het water naar het noorden of naar het zuiden van China wordt gebracht.
Doe het zo:
- Kies eerst of het water **naar het noorden** of **naar het zuiden** van China gebracht wordt.
  - Geef daarna een argument voor je keuze.
- 1p 24 Bekijk en lees bron 19.
Het water uit de Chang Jiang wordt zonder gezuiverd te worden, naar nieuwe gebieden gebracht. Daar wordt het water uit de Chang Jiang opgeslagen in bestaande meren en rivieren. Verschillende mensen in China ondervinden de gevolgen van het waterproject.
→ Noem een gevolg voor mensen die vissen in de meren en rivieren waar het water uit de Chang Jiang in terecht komt.

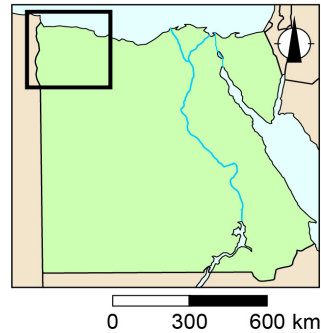
bron 20

De Qattara-laagte in het noordwesten van Egypte

In het noordwesten van Egypte ligt de Qattara-laagte. Het gebied ligt ongeveer 130 meter onder zeeniveau en vanwege de lage ligging zijn er verschillende ideeën om het gebied te vullen met water.

ligging kaartfragment

bron 21

Tekst met keuzemogelijkheden

De Qattara-laagte in het noordwesten van Egypte zou op verschillende manieren gevuld kunnen worden met water. Een idee voor de Qattara-laagte was om het te vullen met water uit de Middellandse Zee. Door het grote hoogteverschil zou het mogelijk zijn om ... **1** ... (energie op te wekken / drinkwater te produceren). Een ander idee was om de Qattara-laagte te vullen met water uit de rivier de Nijl tijdens een ... **2** ... (droge periode / piekafvoer). Het is lastig om het water in de Qattara-laagte vast te houden omdat veel water ... **3** ... (afstroomt naar zee / verdampt).

- 2p **25** Bekijk en lees bron 20 en bron 21.
In bron 21 staat achter de cijfers 1, 2 en 3 een keuzemogelijkheid.
→ Neem de cijfers 1, 2 en 3 uit bron 21 over op het antwoordblad en zet de juiste keuze erachter.

bron 22

Kanaat in Iran

In Iran worden dorpen en landbouwgebieden van water voorzien door een systeem van ondergrondse kanalen. Dit systeem wordt kanaat genoemd en bestaat al heel lang. De kanaten staan op de Werelderfgoedlijst van Unesco en hebben een beschermde positie.

schematische weergave van een kanaat

ondergronds kanaal

- 1p 26 Bekijk en lees bron 22.
Met behulp van een kanaat komt water beschikbaar voor de landbouw in Iran.
Wat is juist over de bron van het water uit de kanaat?
- A De grootste waterbron van de kanaat is grondwater.
  - B De grootste waterbron van de kanaat is kwelwater.
  - C De grootste waterbron van de kanaat is oppervlaktewater.
  - D De grootste waterbron van de kanaat is rivierwater.
- 1p 27 Bekijk en lees bron 22.
De kanaten liggen in de droge gebieden van Iran. De kanaten worden al eeuwenlang gebruikt en het watergebruik is duurzaam.
→ Geef aan waardoor het watergebruik uit een kanaat duurzaam is.

bron 23

Wateroverlast in de stad Sharjah, Verenigde Arabische Emiraten

In het Midden-Oosten komen steeds vaker overstromingen voor. Steden in het Midden-Oosten kunnen tijdens hevige regenbuien het plotselinge aanbod van water niet aan.

- 1p 28 Bekijk en lees bron 23.
In het Midden-Oosten komt in steden steeds meer wateroverlast voor door een verhoogde neerslagintensiteit.
→ Noem nog een ander proces dat bijdraagt aan wateroverlast in steden in het Midden-Oosten.
- 1p 29 Bekijk en lees bron 23.
Steden in het Midden-Oosten nemen zogenaamde sponsmaatregelen tegen wateroverlast. Dan worden wegen, parkeerplaatsen en pleinen aangepast zodat er meer water vastgehouden wordt.
→ Noem een sponsmaatregel die wateroverlast tegengaat.
- 1p 30 Bekijk en lees bron 23.
Als de landen in het Midden-Oosten meer water opslaan in de steden, kan de kans op een conflict over water met buurlanden kleiner worden.
→ Geef een argument waarom de kans op een conflict over water met buurlanden kleiner wordt.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift.